

Turystyczny szlak zamków i kopalni

GÓRNY ŚLĄSK W regionie jest wiele zabytków unikatowych nawet w skali europejskiej

Tadeusz Kawiński
dziennikarz

Śląsk już od XVIII wieku kojarzony był z przemysłem. I tak jest do dzisiaj, choć to region również niezwykle bogaty w zabytki: te sprzed wieków, jak i współczesnej kultury industrialnej.

To nie tylko zamek w Pszczynie, ale też katowicki Spodek. Symbolem śląskiej turystyki pozostają jednak historyczne obiekty przemysłowe takie jak Sztolnia Czarnego Pstrąga w Tarnowskich Górach czy kopalnia „Guido” w Zabrze. Położona na Szlaku Zabytków Techniki województwa śląskiego kopalnia przyciąga turystów od prawie 30 lat, i to z całego świata. Zabytkowy zakład podziwiała Japonczyca, Chińczycy, Australijczycy czy Brazylijczycy. Wycieczki przyjeżdżające z miast regionu czy bardziej odległych zakątków Polski to już standard. – W ciągu miesiąca odwiedza nas od 2,5 do 4 tysięcy ludzi – mówi Eugeniusz Kentnowski, dyrektor Zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego „Guido” w Zabrze. Kopalnia „Guido” została założona w 1855 r. przez księcia Guido von Donnersmarcka. Prace wydobywcze prowadzone były w niej do roku 1904. Następnie szyb „Guido” stał się szymbrem pomocniczym dla kopalni „Delbronek”. Po II wojnie światowej był to nieczynny rejon kopalni „Makoszowy”. W 1967 r. w miejscu

kopalni „Guido” powstała Kopalnia Doświadczalna Węgla Kamiennego „M-300”. Testowano tam nowe maszyny i urządzenia wydobywcze produkowane przez Komag. Na terenie tej kopalni został uruchomiony w 1982 r. Skansen Górniczy „Guido”. Była to jedyna kopalnia węgla kamiennego, która została udostępniona turystom do zwiedzania. W 1987 r. wyrobiska i budynki nadszymbia zostały wpisane do rejestru zabytków przez wojewódzkiego konserwatora zabytków. W 1990 r. udostępniono zwiedzającym zabytkowy poziom 170 metrów. Potem nastąpiła przerwa w udostępnianiu obiektu turystom. Pojawiły się problemy finansowe. „Guido” przejął Gliwicka Spółka Węgla (obecnie Kompania Węglowa). – „Guido” to zabytek unikatowy w skali europejskiej, który już stał się jednym z symboli Zabrze – mówi Małgorzata Mańka-Szudik, prezydent Zabrze. Warto podkreślić, że „Guido” stanowi przykład udanej rewitalizacji obiektu przemysłowego. Zabytkowa kopalnia pokazuje, jak można było uczynić atut z tego, co stanowił niegdyś obciążenie dla miasta.

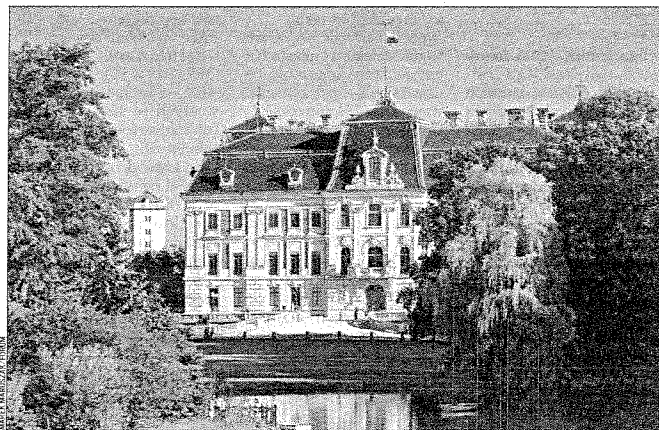
Kto nie był jeszcze w kopalni, powinien koniecznie wybrać się do Zabrze. W istniejącej tu Zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego udostępniono turystom poziomy położony 170 metrów, oraz 320 metrów pod ziemią. Można tam przekonać się, jak wygląda codzienna praca górników

Kto nie był jeszcze w kopalni, powinien koniecznie wybrać się do Zabrze

i jak na przestrzeni lat zmienił się wykorzystywany przy wydobyciu węgla sprzęt. Poziom 320 m to nie tylko przegląd wykorzystywanych w górnictwie maszyn i konstrukcji. Na chętnych czeka tu niezwykła sala bankietowa. Coraz większym zainteresowaniem cieszy się organizowany tu cykl „Muzyka na poziomie”.

10 największych atrakcji turystycznych województwa śląskiego:

- Jasna Góra, Częstochowa
- Klasztor oo. Paulinów na Jasnej Górze z Cudownym Obrazem Czarnej Madonny-duchowa stolica Polski. Skarbnica pamiątek narodowych. Miejsce wielu pielgrzymek papieża Jana Pawła II.
- Szlak Orlich Gniazd, Ogrodzieniec, Bedzін, Olsztyn, Mirów, Bobolice
- Malownicze ruiny średnio-wiecznych zamków i strażnic zbudowanych niczym orle gniazda na szczytach stromych skal wapiennych. Zamek w Ogrodziencu jest miejscem wielu imprez plenerowych, koncertów i turniejów rycejskich. W zamku bedzińskim znajduje się ciekawa kolekcja broni i uzbrojenia.
- Zespół pałacowo-parkowy, Koszęcin
- Żywa tradycja śląskiego folkloru – w XVIII-wiecznym

W pszczyńskim zamku znajduje się muzeum wnętrza

palacu mieści się siedziba znanego na całym świecie Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk”. – Kopalnia Zabytkowa Rud Srebrnonośnych, Tarnowskie Góry

Rozległy labirynt częściowo zalanych podziemnych chodników i wyrobisk pokopalnianych. Trasa turystyczna o długości 1700 m, w tym odcinek 270 m pokonywany lodziami. Na terenie przylegającym do kopalni znajduje się skansen maszyn parowych.

– Sztolnia Czarnego Pstrąga, Tarnowskie Góry

Przykład wspaniałego dzieła górniczego – 600-metrowy podziemny fragment starej sztolni, który zwiedza się, pływając lodziami.

– Bazylika Matki Bożej Pie-

karskiej, Piekary Śląskie

Jedno z najważniejszych miejsc pielgrzymkowych w Polsce – ośrodek kultury maryjnego Ślązaków z obrazem Matki Boskiej Piekarskiej.

– Zespół pałacowo-parkowy, Pławnowice

Zabytkowy pałac z unikatowymi wnętrzami z XIX wieku, położony w zacisznym miejscu, daleko od wielkomięjskiego zgiełku. W pobliżu znajduje się duży zalew. Możliwość noclegu oraz organizowania konferencji i seminariów.

– Radiostacja, Gliwice

Gliwicka „wieża Eiffła” (wysokość 111 m) – przykład konstrukcji drewnianej, unikatowej na skalę światową. Historyczne miejsce tzw. prowokacji gliwickiej – propa-

gandowego usprawiedliwienia przez Hitlera wybuchu II wojny światowej.

– Dolomity Sportowa Dolina, Bytom

Nowoczesny ośrodek sportowy położony w centrum aglomeracji górnośląskiej z całoroczną trasą narciarską, parkiem dla snowboardzistów, torem dla quadów i saneczkarzy, trasami dla rowerów górskich.

– Górnośląska Kolej Wąskotorowa, Bytom

Najstarsza w Europie, działająca nieprzerwanie od ponad 150 lat kolejka wąskotorowa. Trasa turystyczna Bytom – Miasteczko Śląskie, licząca 23 km, przebiega przez tereny o różnicowanych walorach krajozawnych.

PERSPEKTYWY | ATUTEM REGIONU JEST NIE TYLKO GOSPODARKA

Metropolię górnośląską doceniają inwestorzy

Jeden z ważniejszych projektów to modernizacja infrastruktury komunikacyjnej

Duży może więcej – to hasło świetnie pasuje do inicjatyw śląskich miast, które w 2007 r. powołały Górnośląski Związek Metropolitalny. W jego skład wchodzi 14 miejscowości konurbacji śląsko-dąbrowskiej.

Struktura ta służyć ma zintegrowaniu i wypromowaniu spójnego organizmu wielkomiejskiego o powierzchni 1,2 mln km kw. zamieszkanego przez dwumilionową populację. Konurbacja posiada niebagatelne atuty, by być potęgą gospodarczą o znaczeniu ogólnokrajowym. Jest to przede wszystkim atrakcyjne położenie na mapie Polski,

na przecięciu szlaków komunikacyjnych z północy na południe i z zachodu na wschód. Niebagatelne znaczenie ma to, że w pobliżu działają trzy lotniska: w Katowicach-Pyrzowicach, Krakowie-Balicach i Ostrawie. Doceniają to inwestorzy. W rankingu atrakcyjności regionów przeprowadzonego przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową województwo śląskie zajęło 1. miejsce. Atutem metropolii górnośląskiej jest nie tylko gospodarka, ale też infrastruktura zdrowotna i naukowa. W miastach metropolii rozlokowane są najlepsze szpitale w kraju, w których pracują ceniący specjaliści. Międzynarodowym uznaniem cieszą się zwłaszcza oddziały kardiologii, chirurgii urazowej, onkologii oraz leczenia oparzeń. W metropolii jest blisko 14 tys. łóżek szpitalnych. Duża liczba skupionych blisko siebie profesjonalnych placówek medycznych gwarantuje

kompleksową opiekę medyczną na europejskim poziomie. W metropolii działa ponad 40 szkół wyższych, w których kształcą się 11 proc. studentów całej Polski. Co roku uczelnie wyższe i szkoły średnie opuszcza dobrze wykształcona kadra specjalistów, 33 proc. mieszkańców Śląska legitymuje się wykształceniem średnim lub wyższym.

Żeby nie zmarnować tak wielkiego potencjału, jaki drzemie w 14 miastach związku, konieczne są ciągłe inwestycje w infrastrukturę. Do końca 2009 r. miasta metropolii górnośląskiej zamierzają przeznaczyć na inwestycje 3,015 mld zł. Takie olbrzymie plany inwestycyjne wpisują się w koncepcję powołania do życia Górnośląskiego Związku Metropolitalnego. Od początku zakładała ona wspólne działania na rzecz rozwoju obszaru tworzonego przez 14 miast na prawach powiatu. Po niemal dwuletniej

działalności można spokojnie uznać, że idea wspólnego działania prezydentów miast zdaje powoli egzamin. W okresie funkcjonowania Związku przygotowane zostały dwa wspólne projekty o kluczowym znaczeniu dla Śląska. Jeden z ważniejszych to modernizacja infrastruktury tramwajowej i trolejbusowej w regionie. Projekt ten może liczyć na dofinansowanie ze środków unijnych w wysokości 100 mln euro, a całkowita wartość projektu sięga 750 mln zł. Jeśli zostanie on w pełni zrealizowany, region wzbogaci się o 40 nowych tramwajów (20 niskopodłogowych i 20 tradycyjnych, dwukierunkowych), zmmodernizowanych zostanie ok. 80 km torów, przebudowie ulegnie ponad 40 km sieci trakcji trolejbusowej i zakupionych zostanie 15 nowoczesnych, energooszczędnych trolejbusów. Aby mieszkańcy mogli w pełni korzystać z tej nowej infra-

struktury komunikacyjnej, powstaną wielopoziomowe parkingi na 760 nowych miejsc. Realizacja projektu komunikacyjnego przewidziana jest do końca 2011 r. Projekt pozwoli na zapewnienie dostępu do infrastruktury sportowej, hotelowej i gastronomicznej, stanowiącej zaplecze turystyczno-rekreacyjne, imprezowe oraz pobytowe w czasie mistrzostw Europy w piłce nożnej Euro 2012 osobom korzystającym z komunikacji publicznej. Drugim ważnym wspólnym projektem śląskich miast jest „System gospodarki odpadami dla miast Górnośląskiego Związku Metropolitalnego wraz z budową zakładów termicznej utylizacji odpadów”. W efekcie realizacji tego projektu powstaną m.in. nowoczesne spalarnie odpadów komunalnych. Wartość całego projektu to prawie miliard złotych, z czego 500 mln zł stanowiąc będzie dofinansowanie unij-

ne i z budżetu centralnego. Poza tym Związek cały czas prowadzi działania na rzecz przyciągnięcia inwestorów. Jego przedstawiciele uczestniczą w konferencjach i spotkaniach z inwestorami, prezentując oferty inwestycyjne miast (zarówno w kraju, jak i za granicą), w maju 2009 r. delegacja miast metropolii górnośląskiej wybiera się do Paryża z prezentacją dla drobnych i średnich przedsiębiorców francuskich zainteresowanych inwestowaniem w śląskich miastach. Przygotowana jest wspólna portal internetowy poświęcony atrakcyjności gospodarczej miast metropolii górnośląskiej. W najbliższym czasie powstaną materiały informacyjne na temat oferty metropolii górnośląskiej.

Tadeusz Kawiński